

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ దశమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ దశమః సర్గః ॥

రావణాదీనాం తపో వరప్రాప్తిశ్చ

అథాబ్రవీన్నుని రామః కథం తే భ్రాతరో వనే |

కీదృశం తు తదా బ్రహ్మాంస్తపస్తేపుర్మహాబలాః || 7.10.1 ||

అగస్త్యస్త్యబ్రవీత్ తత్ర రామం సుప్రీతమానసం |

తాంస్తాన్ ధర్మవిధీంస్తత్ర భ్రాతరస్తే సమావిశన్ || 7.10.2 ||

కుంభకర్ణస్తతో యత్తో నిత్యం ధర్మపథే స్థితః |

తతాప గ్రీష్మకాలే తు పంచాగ్నీన్ పరితః స్థితః || 7.10.3 ||

మేఘాంబుసిక్తో వర్షాసు వీరాసనమసేవత |

నిత్యం చ శిశిరే కాలే జలమధ్యప్రతిశ్రయః || 7.10.4 ||

ఏవం వర్షసహస్రాణి దశ తస్యాపచక్రముః |

ధర్మే ప్రయతమానస్య సత్పథే నిష్ఠితస్య చ || 7.10.5 ||

విభీషణస్తు ధర్మాత్మా నిత్యం ధర్మపరః శుచిః |

పంచవర్షసహస్రాణి పాదేనైకేన తస్థివాన్ || 7.10.6 ||

సమాప్తే నియమే తస్య నన్మతుశ్చాప్సరోగణాః |

పపాత పుష్పవర్షం చ తుష్టువశ్చాపి దేవతాః || 7.10.7 ||

పంచవర్షసహస్రాణి సూర్యం చైవాన్వవర్తత |
తస్థౌ చోర్ధ్వశిరోబాహుః స్వాధ్యాయే ధృతమానసః || 7.10.8 ||

ఏవం విభీషణస్యాపి స్వర్గస్థస్యేవ నందనే |
దశవర్షసహస్రాణి గతాని నియతాత్మనః || 7.10.9 ||

దశవర్షసహస్రం తు నిరాహారో దశాననః |
పూర్ణే వర్షసహస్రే తు శిరశ్చాగ్నౌ జుహోవ సః || 7.10.10 ||

ఏవం వర్షసహస్రాణి నవ తస్యాతిచక్రముః |
శిరాంసి నవ చాప్యస్య ప్రవిష్టాని హుతాశనం || 7.10.11 ||

అథ వర్షసహస్రే తు దశమే దశమం శిరః |
ఛేత్తుకామే దశగ్రీవే ప్రాప్తస్తత్ర పితామహః || 7.10.12 ||

పితామహస్తు సుప్రీతః సార్థం దేవైరుపస్థితః |
తవ తావద్ దశగ్రీవ ప్రీతోఽస్మీత్యభ్యభాషత || 7.10.13 ||

శీఘ్రం వరయ ధర్మజ్ఞ వరో యస్తేఽభికాంక్షితః |
కం తే కామం కరోమ్యద్య న వృథా తే పరిశ్రమః || 7.10.14 ||

అథాబ్రవీద్ దశగ్రీవః ప్రహృష్టేనాంతరాత్మనా |
ప్రణమ్య శిరసా దేవం హర్షగద్గదయా గిరా || 7.10.15 ||

భగవన్ ప్రాణినాం నిత్యం నాన్యత్ర మరణాద్ భయం |
నాస్తి మృత్యుసమః శత్రురమరత్వమహం వృణే || 7.10.16 ||

ఏవముక్తస్తదా బ్రహ్మ దశగ్రీవమువాచ హ |
నాస్తి సర్వామరత్వం తే వరమన్యం వృణీష్య మే || 7.10.17 ||

ఏవముక్తే తదా రామ బ్రహ్మణా లోకకర్తృణా |
దశగ్రీవ ఉవాచేదం కృతాంజలిరథాగ్రతః || 7.10.18 ||

సుపర్ణనాగయక్షాణాం దైత్యదానవరక్షసాం ।
అవధ్యోఽహం ప్రజాధ్యక్ష దేవతానాం చ శాశ్వత ॥ 7.10.19 ॥

నహి చింతా మమాన్యేషు ప్రాణిష్వమరపూజిత ।
తృణభూతా హి తే మన్యే ప్రాణినో మానుషాదయః ॥ 7.10.20 ॥

ఏవముక్తస్తు ధర్మాత్మా దశగ్రీవేణ రక్షసా ।
ఉవాచ వచనం దేవః సహ దేవైః పితామహః ॥ 7.10.21 ॥

భవిష్యత్యేవమేతత్ తే వచో రాక్షసపుంగవ ।
ఏవముక్త్యా తు తం రామ దశగ్రీవం పితామహః ॥ 7.10.22 ॥

శృణు చాపి వరో భూయః ప్రీతస్యేహ శుభో మమ ।
హుతాని యాని శీర్షాణి పూర్వమగ్నౌ త్వయానఘ ॥ 7.10.23 ॥

పునస్తాని భవిష్యంతి తథైవ తవ రాక్షస ।
వితరామీహ తే సౌమ్య వరం చాన్యం దురాసదం ॥ 7.10.24 ॥

ఛందతస్తవ రూపం చ మనసా యద్ యథేప్సితం ।
ఏవం పితామహోక్తస్య దశగ్రీవస్య రక్షసః ॥ 7.10.25 ॥

అగ్నౌ హుతాని శీర్షాణి పునస్తాన్యుత్థితాని వై ।
ఏవముక్త్యా తు తం రామ దశగ్రీవం పితామహః ॥ 7.10.26 ॥

విభీషణమథోవాచ వాక్యం లోకపితామహః ।
విభీషణ త్వయా వత్స ధర్మసంహితబుద్ధినా ॥ 7.10.27 ॥

పరితుష్టోఽస్మి ధర్మాత్మాన్ వరం వరయ సువ్రత ।
విభీషణస్తు ధర్మాత్మా వచనం ప్రాహ సాంజలిః ॥ 7.10.28 ॥

వృతః సర్వగుణైర్నిత్యం చంద్రమా రశ్మిభిర్యథా ।
భగవన్ కృతకృత్యోఽహం యన్మే లోకగురుః స్వయం ॥ 7.10.29 ॥

ప్రీతేన యది దాతవ్యో వరో మే శృణు సువ్రత |
పరమాపథతస్యాపి ధర్మే మమ మతిర్భవేత్ || 7.10.30 ||

అశిక్షితం చ బ్రహ్మాస్త్రం భగవన్ ప్రతిభాతు మే |
యా యా మే జాయతే బుద్ధిర్యేషు యేష్వాశ్రమేషు చ || 7.10.31 ||

సా సా భవతు ధర్మిష్ఠా తం తం ధర్మం చ పాలయే |
ఏష మే పరమోదారో వరః పరమకో మతః || 7.10.32 ||

నహి ధర్మాభిరక్తానాం లోకే కించన దుర్లభం |
పునః ప్రజాపతిః ప్రీతో విభీషణమువాచ హ || 7.10.33 ||

ధర్మిష్ఠస్త్యం యథా వత్స తథా చైతద్ భవిష్యతి |
యస్మాద్ రాక్షసయోనౌ తే జాతస్యామిత్రనాశన || 7.10.34 ||

నాధర్మే జాయతే బుద్ధిరమరత్యం దదామి తే |
ఇత్యుక్త్వా కుంభకర్ణాయ వరం దాతుమవస్థితం || 7.10.35 ||

ప్రజాపతిం సురాః సర్వే వాక్యం ప్రాంజలయోఽబ్రువన్ |
న తావత్ కుంభకర్ణాయ ప్రదాతవ్యో వరస్త్వయా || 7.10.36 ||

జానీషే హి యథా లోకాన్స్తాసయత్యేష దుర్మతిః |
నందనేఽప్పరసః సప్త మహేంద్రానుచరా దశ || 7.10.37 ||

అనేన భక్షితా బ్రహ్మస్పృషయో మానుషాస్తథా |
అలభ్యవరపూర్వేణ యత్ కృతం రాక్షసేన తు || 7.10.38 ||

యద్యేష వరలబ్ధః స్యాద్ భక్షయేద్ భువనత్రయం |
వరవ్యాజేన మోహోఽస్మై దీయతామమితప్రభ || 7.10.39 ||

లోకానాం స్వస్తి చైవం స్యాద్ భవేదస్య చ సమ్మతిః |
ఏవముక్తః సురైర్బ్రహ్మచింతయత్ పద్మసంభవః || 7.10.40 ||

చింతితా చోపతస్థేఽస్య పార్శ్వం దేవీ సరస్వతీ |
ప్రాంజలిః సా తు పార్శ్వస్థా ప్రాహ వాక్యం సరస్వతీ || 7.10.41 ||

ఇయమస్మ్యాగతా దేవ కిం కార్యం కరవాణ్యహం |
ప్రజాపతిస్తు తాం ప్రాప్తాం ప్రాహ వాక్యం సరస్వతీం || 7.10.42 ||

వాణి త్వం రాక్షసేంద్రస్య భవ వాగ్దేవతేప్పితా |
తథేతుక్త్వా ప్రవిష్టా సా ప్రజాపతిరథాబ్రవీత్ || 7.10.43 ||

కుంభకర్ణ మహాబాహో వరం వరయ యో మతః |
కుంభకర్ణస్తు తద్వాక్యం శ్రుత్వా వచనమబ్రవీత్ || 7.10.44 ||

స్వప్తుం వర్షాణ్యనేకాని దేవదేవ మమేప్పితం |
ఏవమస్త్వితి తం చోక్త్వా ప్రాయాద్ బ్రహ్మ సురైః సమం || 7.10.45 ||

దేవీ సరస్వతీ చైవ రాక్షసం తం జహౌ పునః |
బ్రహ్మణా సహ దేవేషు గతేషు చ నభఃస్థలం || 7.10.46 ||

విముక్తోఽసౌ సరస్వత్యా స్వాం సంజ్ఞాం చ తతో గతః |
కుంభకర్ణస్తు దుష్టాత్మా చింతయామాస దుఃఖితః || 7.10.47 ||

ఈదృశం కిమిదం వాక్యం మమాద్య వదనాచ్ఛ్యతం |
అహం వ్యామోహితో దేవైరితి మన్యే తదాగతైః || 7.10.48 ||

ఏవం లబ్ధవరాః సర్వే భ్రాతరో దీప్తతేజసః |
శ్లేష్మాతకవనం గత్వా తత్ర తే న్యవసన్ సుఖం || 7.10.49 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
ఉత్తరకాండే దశమః సర్గః ||